ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα) της 28ης Φεβρουαρίου 1980 *

Στην υπόθεση 67/79,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Bundessozialgericht προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Wáldemar Fellinger, Rehlingen,

και

Bundesanstalt für Arbeit (Ομοσπονδιακού Γραφείου Εργασίας), **Νυρεμβέργη,**

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 68, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. O'Keeffe, πρόεδρο τμήματος, G. Bosco και T. Koopmans, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Mayras
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 15ης Φεβρουαρίου 1979, που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 25 Απριλίου 1979, το Bundessozialgericht υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και στις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73 επ.), και ιδίως των διατάξεων του άρθρου 68 του εν λόγω κανονισμού.

2 Αυτά τα ερωτήματα ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ μισθωτού εργαζόμενου, γερμανικής ιθαγένειας και κατοίκου Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, και του Bundesanstalt für Arbeit (ομοσπονδιακού Γραφείου Εργασίας) ως προς τον υπολογισμό των παροχών ανεργίας των οφειλόμενων σ' αυτόν τον εργαζόμενο από το Arbeitsamt (Γραφείο Εργασίας) του Sarrelouis. Όπως προκύπτει από τη Διάταξη περί παραπομπής, ο εν λόγω εργαζόμενος απασχολήθηκε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μέχρι τις 10 Οκτωβρίου 1974, ημερομηνία από την οποία τέθηκε σε ανεργία και εισέπραξε από το Γραφείο Εργασίας του Sarrelouis επίδομα ανεργίας που υπολογίστηκε βάσει του μισθού της τελευταίας απασχόλησής του στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Δεδομένου ότι απασχολήθηκε στη συνέχεια, ως μεθοριακός εργαζόμενος, στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου και τέθηκε δυο φορές σε ανεργία, του χορηγήθηκαν, από το εν λόγω Γραφείο, παροχές ανεργίας που υπολογίστηκαν βάσει του μισθού που θα εισέπραττε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας για απασχόληση ισότιμη με αυτήν που άσκησε τελευταία στο Λουξεμβούργο. Ο ενδιαφερόμενος αμφισβητεί τον υπολογισμό που εφήρμοσε το γερμανικό Γραφείο Εργασίας γι' αυτές τις παροχές ανεργίας, υποστηρίζοντας ότι θα έπρεπε να του είχαν καταβληθεί βάσει του μισθού που είχε εισπράξει για την τελευταία του απασχόληση στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία, ενώ το Γραφείο είναι της γνώμης ότι ο εν λόγω υπολογισμός είναι σύμφωνος προς το άρθρο 68, παράγραφος 1 του κανονισμού 1408/71.

3 Προς επίλυση της εν λόγω διαφοράς, το εθνικό δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει, σε περίπτωση ανεργίας μεθοριακού εργαζόμενου, ο αρμόδιος φορέας του τόπου κατοικίας, να λαμβάνει υπόψη, κατά την έννοια του άρθρου

68, παράγραφος 1, πρώτη φράση, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971, το μισθό της "τελευταίας απασχόλησης" που έχει ασκήσει στο έδαφος του κράτους στο οποίο ανήκει ο αρμόδιος φορέας, μόνο στην περίπτωση που αυτή η απασχόληση είναι η τελευταία την οποία ο εργαζόμενος άσκησε πριν ζητήσει την εγγραφή του ως ανέργου;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, πρέπει επίσης (ακόμα) να λαμβάνεται υπόψη το ημερομίσθιο της "τελευταίας απασχόλησης" όταν αυτή η απασχόληση — όπως συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση — έπαυσε δεκατέσσερις μήνες πριν από την τελευταία εγγραφή στο ταμείο ανεργίας;

3) Υφίσταται επίσης (ακόμα) απασχόληση μικρότερη των τεσσάρων εβδομάδων, κατά την έννοια του άρθρου 68, παράγραφος 1, δεύτερη φράση, του προαναφερθέντος κανονισμού, όταν καμιά απασχόληση, οποιασδήποτε φύσεως, δεν ασκήθηκε στο έδαφος του κράτους κατοικίας ή, εν πάση περιπτώσει, δεν ασκήθηκε καμιά απασχόληση που μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά τις διδόμενες απαντήσεις στα ερωτήματα 1 ή 2;»

4 Δεδομένης της υφιστάμενης μεταξύ αυτών των ερωτημάτων συναφείας, πρέπει να εξεταστούν συγχρόνως.

5 Όπως προκύπτει από τη Διάταξη περί παραπομπής, τα εν λόγω ερωτήματα υποβλήθηκαν για μεθοριακό εργαζόμενο, δηλαδή εργαζόμενο ο οποίος, σύμφωνα με τον ορισμό που δίδει το άρθρο 1 β του κανονισμού 1408/71, «εργάζεται στο έδαφος ενός κράτους μέλους και κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, όπου επιστρέφει καταρχήν κάθε ημέρα ή τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα» και για τον οποίο ο αρμόδιος φορέας για τη χορήγηση των παροχών ανεργίας είναι, δυνάμει του άρθρου 71, α, ιι, αυτού του κανονισμού, ο φορέας του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο εργαζόμενος. Ενόψει των ιδιαιτεροτήτων που εμφανίζει η κατάσταση ενός τέτοιου εργαζόμενου πρέπει, επομένως, να ερμηνευθούν στην προκειμένη περίπτωση οι διατάξεις του άρθρου 68, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, οι οποίες έχουν ως εξής:

«1. Ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου προβλέπει ότι ο υπολογισμός των παροχών βασίζεται επί του ποσού του προηγουμένου μισθού, λαμβάνει υπόψη αποκλειστικά τον μισθό που εισέπραξε ο ενδιαφερόμενος για την τελευταία απασχόληση που ήσκησε στο έδαφος του κράτους αυτού. Αν όμως ο ενδιαφερόμενος δεν έχει ασκήσει την τελευταία απασχόλησή του στο έδαφος αυτό επί τέσσερις τουλάχιστον εβδομάδες, οι παροχές υπολογίζονται βάσει του συνήθους μισθού που αντιστοιχεί, στον τόπο όπου κατοικεί ή διαμένει ο άνεργος, σε απασχόληση ισότιμη ή ανάλογη με εκείνη, την οποία ήσκησε τελευταία στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.»

6 Αναφερόμενες μεταξύ των «κοινών διατάξεων» του κεφαλαίου 6 του τίτλου III του κανονισμού, που αφορά την «ανεργία», οι εν λόγω διατάξεις έχουν γενικό περιεχόμενο και δεν αφορούν ειδικές καταστάσεις, ίδιες ορισμένων κατηγοριών εργαζομένων. Αναφέρονται προδήλως στη συνήθη περίπτωση του εργαζόμενου ο οποίος απασχολείται κανονικά στο έδαφος του αρμόδιου κράτους, στο οποίο κατοικεί ή διαμένει, και δεν προβλέπουν, στη δεύτερη φράση, την ειδική κανονιστική ρύθμιση που αναφέρεται εκεί παρά για την εξαιρετική περίπτωση κατά την οποία ο εν λόγω εργαζόμενος δεν έχει ασκήσει την τελευταία του απασχόληση στο έδαφος του εν λόγω κράτους «επί τέσσερις τουλάχιστον εβδομάδες». Όπως είναι διατυπωμένες, αυτές οι διατάξεις δεν επιτρέπουν, επομένως, να οριστεί το κριτήριο υπολογισμού του εφαρμοστέου για τις παροχές ανεργίας τις οφειλόμενες σε μεθοριακό εργαζόμενο ο οποίος, κατοικών σε κράτος άλλο από αυτό της απασχόλησης, δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση, ιδίως λόγω της ιδιότητάς του του μεθοριακού εργαζόμενου, να ασκήσει την εργασία του στο έδαφος του κράτους που του χορηγεί τις παροχές ανεργίας. Η εφαρμογή αυτών των διατάξεων σ' ένα τέτοιο εργαζόμενο θα είχε ως αποτέλεσμα ότι αυτός, ευρισκόμενος εξ ορισμού στην κατάσταση που αναφέρει το άρθρο 68, παράγραφος 1, δεύτερη φράση, θα έπρεπε κανονικά να υπαχθεί στο σύστημα που αυτή η διάταξη προβλέπει για εξαιρετικές περιπτώσεις, και δεν θα μπορούσε ποτέ να επωφεληθεί παροχών ανεργίας βασιζόμενων στον μισθό που πράγματι εισέπραξε για την τελευταία του απασχόληση.

Μια τέτοια μεταχείριση στον τομέα των παροχών ανεργίας θα τον περιήγαγε σε δυσμενή κατάσταση σε σχέση με τους εργαζόμενους γενικά, για τους οποίους το κράτος απασχολήσεως, όπου κατοικούν ή διαμένουν, είναι συνήθως το αρμόδιο κράτος και θα προσέκρουε εξάλλου στις απαιτήσεις της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων. Δεδομένου ότι οι καθημερινές διακινήσεις πραγματοποιούνται συχνά από χώρες όπου επικρατούν χαμηλοί μισθοί προς χώρες όπου επικρατούν υψηλοί μισθοί, το γεγονός ότι οι παροχές ανεργίας, οι καταβαλλόμενες στους παραμεθόριους εργαζόμενους, δεν θα μπορούσαν ποτέ να υπολογιστούν βάσει των τελευταίων αυτών μισθών θα ήταν, πράγματι, ικανό να αποθαρρύνει αυτές τις μετακινήσεις και, με τον τρόπο αυτό, την κινητικότητα των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας.

7 Υπ' αυτές τις συνθήκες, η εφαρμοστέα στους παραμεθόριους εργαζόμενους κανονιστική ρύθμιση, όταν η νομοθεσία του αρμόδιου κράτους προβλέπει ότι οι παροχές ανεργίας υπολογίζονται βάσει του «προηγούμενου μισθού», πρέπει να αντληθεί από το άρθρο 68, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, υπό το φως της γενικής αρχής από την οποία η εν λόγω διάταξη καθώς και ο κανονισμός στο σύνολό τους εμπνέονται. Προς τον σκοπό αυτό, πρέπει να τονισθεί, πρώτον, ότι όπως προκύπτει ιδίως από την ένατη αιτιολογική του σκέψη, ο κανονισμός 1408/71 αποβλέπει «για να καταστεί δυνατή η κινητικότης του εργατικού δυναμικού υπό καλύτερους όρους», στο να διασφαλίσει μεταξύ άλλων τον στερούμενο απασχόλησης εργαζόμενο τις «παροχές ανεργίας που προβλέπονται από τη

νομοθεσία του κράτους μέλους, στην οποία υπαγόταν τελευταία». Ένας τέτοιος σκοπός συνεπάγεται σαφώς ότι οι παροχές ανεργίας, στον κανονισμό 1408/71, θεωρούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μη εμποδίζουν την κινητικότητα των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των μεθοριακών εργαζομένων, και αποβλέπει, προς αυτό τον σκοπό, στο να διασφαλίσει στους ενδιαφερομένους τις παροχές που λαμβάνουν υπόψη, σε όλο το μέτρο του δυνατού, τους όρους εργασίας, και ιδίως αμοιβής, των οποίων απήλαυαν υπό τη νομοθεσία του κράτους μέλους της τελευταίας απασχόλησης.

8 Λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά τα στοιχεία, έπεται ότι το άρθρο 68, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 στηρίζεται στη γενική αρχή κατά την οποία ο προηγούμενος μισθός που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των παροχών ανεργίας είναι κανονικά ο μισθός τον οποίο πράγματι εισέπραξε ο εργαζόμενος για την τελευταία απασχόληση που άσκησε αμέσως πριν τεθεί σε ανεργία. Μια τέτοια αρχή ανταποκρίνεται όχι μόνο στις επιταγές της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, που καθιερώνει το άρθρο 51 της Συνθήκης, αλλά και στην απαίτηση, υπονοούμενη στον κανονισμό 1408/71, διασφαλίσεως στους εργαζόμενους παροχών ανεργίας αναλόγων προς τους όρους αμοιβής των οποίων απήλαυαν κατά το χρονικό σημείο που τέθηκαν σε ανεργία.

9 Για τους λόγους αυτούς, πρέπει να δοθεί στα υποβληθέντα ερωτήματα η απάντηση ότι το άρθρο 68, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, θεωρούμενο υπό το φως του άρθρου 51 της Συνθήκης ΕΟΚ και των στόχων που επιδιώκει, έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση μεθοριακού εργαζόμενου, κατά την έννοια του άρθρου 1 β αυτού του κανονισμού, ο οποίος βρίσκεται σε πλήρη ανεργία, ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους κατοικίας, του οποίου η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι ο υπολογισμός των παροχών βασίζεται επί του ποσού του προηγουμένου μισθού, πρέπει να υπολογίζει αυτές τις παροχές λαμβάνοντας υπόψη τον μισθό που εισέπραξε ο εργαζόμενος για την τελευταία απασχόληση που άσκησε στο κράτος μέλος όπου απασχολείτο αμέσως πριν τεθεί σε ανεργία.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

κρίνοντας, επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με Διάταξη της 15ης Φεβρουαρίου 1979, το Bundessozialgericht, αποφαίνεται:

Το άρθρο 68, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, θεωρούμενο υπό το φως του άρθρου 51 της Συνθήκης ΕΟΚ και των στόχων που επιδιώκει, έχει την έν-

νοια ότι, στην περίπτωση μεθοριακού εργαζόμενου, κατά την έννοια του άρθρου 1 β αυτού του κανονισμού, ο οποίος βρίσκεται σε πλήρη ανεργία, ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους κατοικίας, του οποίου η εθνική νομοθεσία προβλέπει ότι ο υπολογισμός των παροχών βασίζεται επί του ποσού του προηγουμένου μισθού, πρέπει να υπολογίζει αυτές τις παροχές λαμβάνοντας υπόψη τον μισθό που εισέπραξε ο εργαζόμενος για την τελευταία απασχόληση που άσκησε στο κράτος μέλος όπου απασχολείτο αμέσως πριν τεθεί σε ανεργία.

O' Keeffe Bosco Koopmans

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Φεβρουαρίου 1980.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος
A. O'Keeffe